

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Pastorum Sive Instructio Practica Neoparochorum

Dirckinck, Johann

Treviris, 1702

Caput. 14. De charitate Past. erga Proximu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51873)

nis opera externa charitatis erga Deum & proximum conjungendo, de quibus paulò antè diximus. Disponit ac præit, imò & charitatem comitatur & sequitur, chorus aliarum virtutum : ut sunt puritas conscientia, humilitas, patientia, fides, spes, timor, religio, aliæque de quibus partim jam dictum, partim paulò post dicetur, & quæ tanquam pedisequæ charitatem veluti Reginam suam, tum præeunt, tum subsequuntur.

C A P U T XIV.

De Charitate Pastoris erga Proximum.

Charitas erga proximum est virtus, quâ omnes proximos tum amicos, tum inimicos diligimus propter Deum. Diligere autem propter Deum, nihil est aliud, quàm amare illos, quatenus participant in se aliquid Dei, & amare illos, ut in Deo sunt, & ut bona gratiæ & gloriæ adipiscantur; & quia Deus vult ac præcipit, ut eos amore prosequamur.

I. Præ-

I. Præcipuè autem homo à Deo participat, quòd fit imago Dei, tum naturalis, tum supernaturalis, ideoq; in Deo tanquam in causa, in idea & prototypo est diligendus. In primis est imago naturalis Dei, quæ consistit in mente hominis, & quod fit cum Deo & Angelo in summo gradu rerum, scilicet intelligentium. Atque ex eo eximia dotes sequuntur. 1. Quòd hominis anima incorporea sit & individua, uti est ipse Deus: & in hoc imaginem Dei collocat S. Augustinus. 2. Quod sit æterna & immortalis: In hoc eam collocat Origines. 3. Quòd fit memoriâ, intellectu & voluntate prædita: in hoc collocat S. Damascenus. 4. Quòd sit liberi arbitrii: in hoc collocat S. Ambrosius. 5. Quòd fit capax sapientiæ, virtutis, gratiæ, beatitudinis, visionis Dei, omnisque boni: in hac capacitate imaginem Dei collocat S. Nyssenus. 6. Quòd cunctis animantibus, suâ potestate præsit & dominetur: In hoc collocat S. Bas-

S. Bas-

S. Basilius. 7. Homo est quasi omnipotens instar Dei, quia multa arte, & omnia mente suâ efformare potest & comprehendere. 8. Est finis creaturarum mundanarum, uti earundem ultimus finis est Deus. 9. Sicut Deus regit mundum, & est totus in toto mundo, & totus in qualibet parte; ita anima regit corpus, & est tota in toto, & tota in qualibet ejus parte. 10. Sicut Deus Pater per intellectum se cognoscens, producit Verbum, puta Filium, & eum amando, producit Spiritum Sanctum: ita homo intelligendo se, producit in mente sua verbum intelligibile, sibi simile, atque inde procedit involante ejus amor. Sic homo clarè repræsentat SS. Trinitatem, ita S. Augustinus l. 10. de Trin. c. 10. & l. 14. c. 11.

Hæc est imago Dei naturalis, quæ peccato non perditur, utpote naturæ indelebiliter impressa. Imago Dei altera est supernaturalis (quæ peccato perditur, gratiâ & justificatione reparatur)

ratur) & sita est in gratia & justificatione hominis, quâ ipse divinæ sit consors naturæ, quæ que in gloria & vita æterna firmabitur & perficietur.

Similes ei erinus: quia videbimus eum sicuti est: ait S. Joannes, veluti ferrum ignitum, igui assimilatur, ejusq; imaginem simillimam refert.

Vides, ô Pastor, quàm homo sit excellens imago Dei, & quàm præstans objectum amoris? Et quis talem, tamque nobilem imaginem Dei non diligat? aut quis odisse poterit? Qui imaginem Principis lacerat, & inhonorat, Principem ipsum despicit.

II. Pastor hanc Dei imaginem, seu proximum suum diligat propter Deum, propter Dei similitudinem, propter Dei voluntatem, propter Dei beneplacitum, propter Dei amorem, Deum in proximo amore completens. *Si quis quemlibet amet; sed propter Deum non amet, charitatem non habet; sed habere se putat.* ait S. Gregorius Homil. 8. in Evang. Sanctus verò

verò Bernardus inquit L. de dilig. Deo. *Deum in causa habere necesse est, alioquin proximum purè diligere non potest, qui in Deo non diligit.* Non igitur propter formam & pulchritudinem corporis, non propter divitias & facultates, non propter lucrum & commodum proprium, aut quidquam aliud temporale aut terrenum, sed propter Deum o. m. proximos suos. & in primis curæ suæ à Deo commissos Pastor diligit.

III. Proponat sibi in amore proximi, exemplum Christi, cujus vicarium & ministrum agit; eumque imitari studeat. Christi autem amor fuit 1. *Gratuitus.* *In hoc est charitas: non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos.* 1. Joan. 4. *Si autem Deus sic dilexit nos, & nos debemus alterutrum diligere gratis: quia si diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis, nonne & Ethnici hoc faciunt?* Matth. 5. Impendendum est igitur à Pastore auxilium, & charita-
tis

is subsidium iis, à quibus nihil sperandum, ut pauperibus, imbecillibus, infirmis, rudibus, licet nullum etiam grati animi testimonium reddatur, sed potius plurimum oneris & incommodi reportetur. *Ego autem libentissime impendā & superimpendar ipse pro animabus vestris, licet plus vos diligens, minus diligar.* Ait Apostolus 2. Cor. 12. 15. - 2. Christi amor fuit *rectus*, non propter suam, sed proximi utilitatem. Dilectio, quæ munere glutinatur, eo suspensio dissolvitur. Amicitia solùm innixa prosperis, ruit in adversis. 3. Christi amor fuit *discretus*, personas amabat, vitia persequabatur. 4. Fuit *vehemens*: Quoniam ipse pro nobis animam suam posuit, 1. Joan. 4. Cujus imitatione: *Et nos debemus animas pro fratribus ponere: adversaque tolerare.* 5. Fuit *fructuosus*, multa nobis commoda & dona adferens. *Et nos diligamus, non verbo nec linguâ, sed opere & veritate.* 1. Joan. 3. - 6. Fuit *perseverans*, nam:
cum

cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.
Joan. 13. Et nos diligamus, præfer-
tim ægros, & moribandos usque in fi-
nem, nec deseramus, usque ad mor-
tem.

IV. Proponat sibi in amore proxi-
mi, exemplum sui ipsius: Juxta Domini
mandatum: *Diliges proximum tuum
sicut te ipsum.* Deut. 6. Ut scilicet hoc
proximo facias, quod tibi vis fieri;
quod autem tibi non vis fieri, ei non
facias: sive ut eum beneficiorum ex-
hibitione foveas & nullam malitiam læ-
das. Non dixit, ait S. Laurentius Ju-
stinianus in ligno vitæ de amore c.
17. *Diliges proximum, plus quam te-
ipsum, sed sicut te ipsum.* Videtur enim
plus quam seipsum proximum velle
diligere; qui curationi propriæ non
sufficiens, curam aliorum cupit assu-
mere. Quare tu homo (Tu Episco-
pe, Prælate, Paroche) quisquis talis
es, cui firma sanis propria salus non-
dum est, cui charitas adhuc aut nulla
est, aut adeo tenera, atque arundinea;

ut

ut omni flatui cedat, omni credat spiritui, omni circumferatur doctrinæ vento: cui tanta est charitas, ut ultra mandatū quidem diligas proximum, plus quàm teipsum; & rursus tantilla, ut contra mandatum, favore liquescat, pavore deficiat, perturbetur tristitiâ, avaritiâ trahatur. pertrahatur ambitione, suspicionibus inquietetur, convitiis exagitetur, curis evisceretur, honoribus tumeat, livore tabescat. Tu inquam in propriis teipsum sentiens minùs idoneum ad correctionem, quâ nunc clementiâ (quæso) aliena curare aut ambis aut acquiescis? Audi quid dicat de tali charitate scriptura: Noli esse nimium justus. Eccles. 7 Et Dominus: *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, anima verò sua detrimentum pariatur?* Matth. 16 Sufficit qui ejusmodi est (Pastor si proximum sicut seipsum diligat, ne tumore se conterat; ne proximum juvando, se deserat, ne alios erigens cadat. Haftenus verè

verè

verè & præclarè Sanctus Venetorum Patriarcha.

V. Proponat Pastor sibi *exemplum membrorum corporis humani*, & in dilectione proximi sui, præsertim Parochianorum, imitetur. Nam 1. Membrum unum alteri non invidet. licet non habeat idem officium: *non omnia eundem actum habent membra.* Rom. 12. - 2. Unum membrum non sibi appropriat officium; sed omnibus illud gratis communicat. *Sic & nos multi unum corpus sumus in Christo, singuli alter alterius membra.* 1. c. - 3. Unum membrum ab alio læsum, non se vindicat, sic & nos: *nulli malum pro malo reddentes* 1. c. - 4. Membra infirmiora, abundantius honorantur: Sic & nos, pauperes, rusticos, cives vilibus opificiis addictos, despiciere non oportet: *Sed honore invicem prævenientes.* 1. c. 5. Siquid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra, si gloriatur unum membrum, congaudent cætera membra.

Ita

Ita Pastores animarum decet, gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus.

6. Unum membrum reputat sibi fieri, quod alteri praestatur, sive bonum sive malum. Unde Dominus. *Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis.* Matth 25. 7. Unum membrum laesioni se exponit pro alio. 8. Unum membrum timet ab alio separari: nihil magis timendum, quam separari à Christo capite, & à Christi corpore, sive in Ecclesia militante, sive in triumphante.

VI. Proponat sibi Pastor in amore *exemplum Patris & Matris*: ut enim c. i. diximus, in Parochia sua, instar patris & matris est. Igitur tanquam pater provideat, tanquam mater suos filios foveat: tanquam pater corripiat, tanquam mater consoletur: rudibus & pueris se accomodet, tanquam cum filiolis vocem mutet, ad eorum captum se demittat, similia & parabolas adhibeat, & cum Apostolo, *omnibus omnia fiat. Discant* (ait ad Supe-

Supere-

Superiores & Pastores D. Augustinus in reg.) qui præfunt, subditorum Patres se esse, non Dominos; studere amari, magis, quam timeri, & si severitate interdum opus sit, paterna sit, non tyrannica. Matres sint fovendo, patres corripiendo, suspendant verbera, & producant verba, pectoralate pinguescant, non typhos, superbia turgeant: *Charitas enim non inflatur, non est ambitiosa, non querit qua sua sunt: 1. Cor 13. Et cum præest, subditorum bonum, suo præponit, capiens formam ab ipso Charitatis Magistro, qui ait: Non veni ministrari, sed ministrare & animam dare in redemptionem pro multis. Matth. 20* Hunc ait S. Laurentius Justinianus l. c. qui præest, (parochia) imitetur, tradens se ipsum pro grege; sed & qui subest ipsum sequatur, qui venit non ut suam, sed ut patris faceret voluntatem. Nec retrahat ipsum ingratitude & tenacitas suorum: Una mater multas alit proles, multæ proles, sæpe nec unam matrem.

trem. Abundant & vincunt charitate materna viscera. Ita & pastoris animarum.

VII. Denique statuat sibi crebrò ob oculos *exemplum Pastoris*, qui verè Pastor & non mercenarius est. Quantâ enim curâ is oves suas custodit? quantâ charitate educit ad pascua, & reducit? quantâ solitudine meliora, fertiliorâque prata deterioribus præligit? quantâ vigilantia amissas quarit, erroneas reducit, scabie laborantes curat, contractas alligat, infirmis compatitur, sanis & strenuè pabulantibus congratulatur? denique quantâ fortitudine lupos arcer, & animam suam dat pro ovibus? Hanc charitatem & curam, Christi Domini, sui ipsius, membrorum corporis, Patris ac Matris, ac demum Pastoris, imitari conetur Parochus: quod si fecerit, erit verè ovium suarum Pastor bonus; erit suorum in Christo Filiorum Pater & Mater amabilis; erit Christi Domini imitator, vicarius &

I

servus

servus fidelis & aliquando audiet à
Pastorum Principe: *Euge serve bone &
fidelis, quia super pauca fuisti fidelis;
super multa te constituam; Intra in gau-
dium Domini tui.* Matth. 25. 21.

C A P U T XV.

De Religione Pastoris.

Post virtutes Theologicas princi-
pem locum sibi vendicat Religio,
quæ est virtus, quâ Deo tanquam o-
mnium Creatori ac Domino, debi-
tum cultum & honorem exhibemus:
atque hæc in Pastorem animarum præ-
cipuè cadit: ideo enim à Deo vocatus,
ordinatus, à plebe segregatus, Deo q;
totus consecratus est; tum ut ipse Nu-
men supremum, per sacrificia, Sacra-
menta, officia divina ac preces colat;
tum ut gregi suo Religionis Magister
& Doctor sit, eumque ad colendum
Altissimum deducat. *Tu eris populo, in
his que ad Deum pertinent.* Exodi 4. 16.

Hæc autem duplicis generis sunt,
interna & externa.

Interna